

การวิจัยในชั้นเรียน CLASSROOM RESEARCH

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชธานี

คำนำ

คู่มือการวิจัยในชั้นเรียนเล่มนี้ได้เรียบเรียงและรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เพื่อนำมาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนใจพัฒนาองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องทำวิจัยและพร้อมที่จะทำวิจัย อีกทั้งเป็นแนวทางในการเขียนเสนอโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี และครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและการวิจัย

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการดำเนินการจัดการความรู้

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

(Knowledge Management: KM)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	1
ความหมายของการวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียน	2
ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน	4
ความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน	5
ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน	6
ข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน	6
รูปแบบและประเภทของวิจัยในชั้นเรียน	6
ขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน	9
รูปแบบการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน	11
บรรณานุกรม	14

การวิจัยในชั้นเรียน

บทนำ

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นแนวทางการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้การเรียนการสอน เพื่อ แก้ไขปัญหาหรือจัดกิจกรรมนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน แะพัฒนาการ ออกแบบสื่อ นวัตกรรม ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของ นักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ทำไมครูผู้สอนต้องเป็นนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องเป็นครุนักวิจัยในชั้นเรียนด้วยเหตุผลหลายประการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางการศึกษาและ ข้อกำหนดของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู และเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ในการประเมินตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพภายในของ สพฐ. และ การประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ดังนี้ 1) มาตรา 30 และ มาตรา 24 (5) ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติกำหนดให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการการเรียนรู้และใช้เป็น กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน 2) มาตรฐานวิชาชีพครูด้านมาตรฐานการเรียนรู้ ตาม ข้อกำหนดของคุรุสภากำหนดให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ในการวิจัยทางการศึกษา รู้จักใช้กระบวนการวิจัยในการ แก้ปัญหาในชั้นเรียน และมีความสามารถในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน 3) สพฐ. และ สมศ. ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพครูในการตรวจทบทวนคุณภาพภายใน และการประกัน คุณภาพภายนอกด้วยมาตรฐานด้านครูที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสะท้อนภาพการดำเนินกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 7 กิจกรรม คือ

- (1) การวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนพัฒนาการเรียนรู้
- (2) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- (3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- (4) การใช้เทคโนโลยีเป็นแหล่งและสื่อการเรียนรู้ของตนเองและนักเรียน
- (5) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างรอบด้านเน้นองค์รวมและเน้นพัฒนาการ
- (6) การใช้ผลการประเมินเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัด การเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
- (7) การใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการ สอนของตนเอง

ซึ่งทางคณะพลศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน และได้ทำการจัดทำคู่มือ เพื่อ เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ได้มาตรฐาน และให้ได้ชื่อว่า ครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ โดยดำเนินผู้เรียนเป็นสำคัญโดยที่ต้องแสดงบทบาทการเป็นนักวิจัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการใช้การวิจัย เชิงปฏิบัติในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จึงช่วยให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้และได้รับ

ความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงาน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน

ความหมายของการวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัย (Research) เป็นคำที่มีความหมายได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย นักวิจัยส่วนใหญ่มักให้ความหมายของการวิจัยไม่ตรงกันแต่มีความสอดคล้องกันในวิธีการหรือกระบวนการขั้นตอนการวิจัย

การวิจัย ตรงกับคำในภาษาบาลีว่า วิจัย (ปัญญา) แปลว่าทำให้เกิดปัญหาหรือทำให้ปัญหาเกิดการพัฒนาขึ้น และการวิจัยมีความสำคัญตรงคำกล่าวที่ว่า “คเวสนา ปรมา วิชชา แปลว่า การวิจัยนำมาซึ่งยอดแห่งความรู้ (Research leads to the summit of knowledge)”

รัตนา ศรีเหรียญ (2554) กล่าวสรุปการนิยามความหมายของการวิจัยจากนักการศึกษาบางท่านที่กล่าวไว้อย่างน่าสนใจเช่น

- เครือวัลย์ ลิ้มปิยะศรีสกุล ให้ความหมายการวิจัยไว้ว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความจริงหรือพิสูจน์ความจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยกระบวนการที่ใช้เพื่อการแสวงหาความจริงจะมีลักษณะดังนี้ (1) ต้องเป็นการแสวงหาหรือพิสูจน์ความจริงที่เป็นข้อเท็จจริง (2) ต้องเป็นการกระทำที่มีความมุ่งหมายอย่างแน่นอน ดังนั้นการค้นพบความจริงโดยบังเอิญจึงไม่เป็นการวิจัย (3) ต้องดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอนตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

- นางลักษณ์ วิรัชชัย ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัยคือกระบวนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติตามสมมติฐานที่นิรนัยจากทฤษฎีโดยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่มีระบบ มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการควบคุมและมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่คำตอบของปัญหาการวิจัย และผลการวิจัยที่ได้เป็นความรู้ใหม่หรือเป็นผลของการพัฒนาสิ่งใหม่ๆซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และสังคมต่อไป

กล่าวสรุปแล้ว การวิจัย (Research) หมายถึงกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าเพื่อค้นหาความรู้ความจริง (Reliable Knowledge) เพื่อนำเอาความรู้และความจริงที่ได้มาช่วยในการแก้ไขปัญหา หรือตัดสินใจในระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หรืออาจใช้คำว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research : CR) ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามความหมายไว้หลากหลายดังตัวอย่างต่อไปนี้

วาโร เฟ็งส์วีสต์ (2546) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงวิธีการหรือกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

สุวิมล ว่องวานิช (2544) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู

ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆในชีวิตประจำวันของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของผู้สอนและผู้เรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2555) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของ การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือ เป็นการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง โดยมีครูเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัย และผู้บริโภคผลการวิจัย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนครูนักวิจัยจะตั้งคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แล้วจะวางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัย หลังจากนั้นครูจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กับทำการจัดเก็บข้อมูลตาม ระบบข้อมูลที่ได้ออกแบบการวิจัยไว้ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้วจะพัฒนาข้อความรู้ที่ได้นั้นต่อไปให้มีความถูกต้องเป็นสากลและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

โดยทั่วไปแล้วประชากรเป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียนจะถูกจำกัดเป็นกลุ่มนักเรียนในความรับผิดชอบของครูนักวิจัยเท่านั้น และข้อความรู้ที่ได้มักจะมีเฉพาะคือจะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลการพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนของครูนักวิจัยเป็นสำคัญ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การวิจัยปฏิบัติการที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2544) กล่าวว่าวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยใช้นวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมีความสัมพันธ์อย่างแท้จริงกับปัญหา

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นกระบวนการศึกษาข้อเท็จจริง หรือแสวงหาวิธีการ/แนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ภายใต้กระบวนการการ PAOR คือ การวางแผน (Planning) ลงมือปฏิบัติการ (Acting) สังเกตผล (Observing) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง/การศึกษา และการสะท้อนผลที่ได้รับ (Reflecting) กลับไปยังตัวครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไปได้อย่างทันท่วงที

สรุปแล้ว การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยปฏิบัติการที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน มีการนำนวัตกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสมเข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาดังกล่าวเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2555) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบเห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูจะสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี เพราะการทำงาน และผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมาย และคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูอันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู เป็นที่คาดหวังว่า เมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษา และวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- (1) นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภพยิ่งขึ้น
- (2) วงวิชาการการศึกษาจะมีข้อความรู้และ/หรือนวัตกรรมทาง การจัดการเรียนการสอนที่ เป็นจริงเกิดมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และ
- (3) วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) มากยิ่งขึ้นทั้งนี้เพราะครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียน (Learner) ในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอนเป็นครูที่มีวิทยายุทธ์แกร่งกล้าในการสอนสามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่างๆ ในหลายบริบทหรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือครูปรมาจารย์ (Master Teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณครูนักวิจัยดังกล่าวมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และใช้วิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ 2) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวไปข้างหน้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันทั่วทั้ง 3) เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะจรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม นั่นคือการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการและเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมทั้งครูและผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การทำวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญของการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนคือ ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรถัดเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง การนำแนวทางการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติสูงสุดนั้น ครูหรือครุณักวิจัยต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตอบประเด็นคำถามสำคัญที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นให้ได้ จะทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) กล่าวว่า การวิจัย (Research) เป็นกระบวนการสากลที่นำมาใช้ในการสืบค้นแสวงหาคำตอบอย่างมีเหตุผลที่เชื่อถือได้จากข้อสงสัยหรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในบริบทของชั้นเรียนก็เช่นเดียวกัน ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นคือปัญหาต่างๆ มากมายที่ต้องแก้ไขให้หมดไปหรือทุเลาเบาบางลงไปให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จึงมีความจำเป็นหลายประการเพื่อการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน เป็นเหตุให้พฤติกรรมผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนด้วย ซึ่งปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคนทั้งในบ้านและชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมและปัญหาแตกต่างกัน และส่งผลให้ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย ถ้าครูไม่ทำการวิจัยเพื่อแสวงหานวัตกรรมมาใช้ให้เหมาะกับผู้เรียน ก็เป็นการยากที่ทั้งครูและผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

3. การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

จากความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียนนี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในหลายมาตรา เช่น มาตรา 22 – 30 ที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Center) ซึ่งกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) กล่าวว่า อย่างน้อยที่สุดการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้
4. ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโดยมีผลการวิจัยรองรับ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน

ประวิตร เอรารวรรณ (2545) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่ควรคำนึงถึงได้แก่

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่เกิดขึ้นจากความรู้พื้นฐานการวิจัยของครูที่ไม่ได้ศึกษาหรือฝึกฝนมาโดยตรง หรือข้อจำกัดในด้านหลักสูตรหรือวิธีสอนต่างๆที่กำหนดกรอบการทำงานให้ครูได้ปฏิบัติตาม
2. การทำวิจัยในชั้นเรียนต้องอาศัยเวลาในการรอให้เห็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติ และเรียนรู้ตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ
3. ครูต้องเชื่อมั่นและทุ่มเทที่จะเรียนรู้ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาตนเองของครู ขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนและการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
4. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่จำกัดขอบเขตของการศึกษาในกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนในความรับผิดชอบของครูในบริบทหรือสถานการณ์ในชั้นเรียนเพราะนำไปใช้ปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็นสากลต่อไป

รูปแบบและประเภทของวิจัยในชั้นเรียน

นพเก้า ณ พัทลุง (2550) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนหรือ CAR สามารถแบ่งตามลักษณะของข้อมูลการวิจัยได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งวัดและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล แบ่งการวิจัยที่ไม่ใช่ทดลอง และการวิจัยเชิงทดลอง ดังนี้

1. การวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง (Non-experimental Research) จำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 การวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว (Ex-post Facto Research) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นั้น มีลักษณะการวิจัยเชิงทดลอง เพียงแต่ไม่ต้องควบคุมตัวแปรอิสระที่เกิดขึ้น

1.2 การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Core-relational Research) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป โดยวัดสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอดีต

1.3 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องหรือลักษณะต่างๆจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ หรือบุคลิกของกลุ่มเป้าหมาย

2. การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) หมายถึงการวิจัยที่จัดกระทำโดยการสร้างเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่จะทดลอง และควบคุมตัวแปรต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้อง หรืออาจเรียกว่าเป็นการศึกษาตัวแปรหนึ่ง (สาเหตุ) ที่เรียกว่าตัวแปรต้น และอีกตัวแปรหนึ่ง (ผลลัพธ์) ซึ่งเรียกว่าตัวแปรตาม มีหลายลักษณะ เช่น Pre-experimental Research แบบ One-shot Case , แบบ One-group Pre-Post Design หรือการวิจัยแบบ Quasi Experimental Research ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ผู้วิจัยสามารถศึกษารายละเอียดจากตำราวิจัยทางการศึกษาได้ซึ่งมีอยู่ทั่วไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากมุมมองของมนุษย์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยาย การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีหลายประเภท แต่ที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาเชิงลึกของหน่วยหรือกลุ่มเดียว องค์กรเดียว โปรแกรมเดียว ซึ่งการศึกษารายกรณีจะมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) ขั้นการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับบุคคล (Collecting of the Necessary Data) ซึ่งจะช่วยให้รู้จักนักเรียนที่ถูกทำการศึกษา ตลอดจนช่วยทราบภาวะความเป็นไปในปัจจุบันของนักเรียนนั้นอีกด้วย

2) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้รวบรวมเอาไว้มาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงต่างๆและจำแนกออกเป็นด้านๆเพื่อสะดวกในการตีความหมาย

3) ขั้นตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่สองเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาเป็นพื้นฐานการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงขั้นต่อไป

4) ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) คือการศึกษาข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ ฯลฯ แล้วนำข้อเท็จจริงที่ค้นพบมาสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้านเกิดเป็นภาพรวมทางบุคลิกของบุคคลนั้น

5) ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อผู้ศึกษารายกรณีแน่ใจว่าการตรวจวินิจฉัยปัญหาของตนถูกต้องแล้วก็ควรคิดหามาตรการต่างๆที่จะนำมาช่วยเหลือแนะแนวทางนักเรียนในการแก้ปัญหา

6) ติดตามผล (Follow-up) เพื่อให้ทราบว่าการศึกษากรณีประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และต้องให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือไม่

ภาพที่ 1. ขั้นตอนวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามแนวคิดของ Zuber-Skerritt

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทั้ง 4 ขั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Zuber-Skerritt , 1992)

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เป็นขั้นแรกโดยการสำรวจปัญหาต่างๆที่ต้องการแก้ไข ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจเป็นครูช่วยสอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารจะร่วมกันวางแผนและทำการสำรวจสภาพปัจจุบันว่าปัญหาและความต้องการมีอะไรบ้าง และแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆมีอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) เมื่อทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพต่างๆ และพบปัญหา รวมทั้งวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆแล้ว ในขั้นปฏิบัติอาจมีความยืดหยุ่นได้บ้างซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆที่ผู้วิจัยอาจต้องใช้กระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วย โดยต้องฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน หรืออาจใช้ข้อมูลด้านอื่นๆประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (Observe) เป็นขั้นการวางแผนจะดำเนินการไปพร้อมกับขั้นการปฏิบัติ โดยจะต้องทำการสังเกตอย่างระมัดระวังด้วยความใจกว้าง พร้อมทั้งบันทึกการสังเกตทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่คาดหวังหรือไม่คาดหวัง สิ่งที่เราสังเกตได้แก่กระบวนการของการปฏิบัติ (The action process) ผลของการปฏิบัติ (The effect of action) และสภาพการณ์แวดล้อมรวมทั้งข้อจำกัดของการปฏิบัติ (The circumstances and constraints) สำหรับเทคนิคในการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลที่กระทำในขั้นนี้สามารถใช้ได้ในหลายวิธีเช่น การจดบันทึกที่สะสม (Anecdotal Recor) การใช้บันทึกสนาม (Field Note) การบันทึกหรือบรรยายถึงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Ecological Behavioral) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การบันทึกอนุทินหรือบันทึกหมายเหตุรายวัน (Diaries) การบันทึกในกระดาษแข็งเป็นรายเรื่อง (Item Sampling Cards) การใช้ข้อมูลจากแฟ้มรายการ (Portfolio) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) การสัมภาษณ์ (Interview) การใช้สังคมมิติ (Socio - metric Methods) การใช้แบบตรวจสอบปฏิสัมพันธ์ และแบบสำรวจรายการ (Interaction Schedules and Checklists) การใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recording) การใช้วีดิทัศน์ (Video Recording) การใช้แบบทดสอบ (Test) เหล่านี้เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect) เป็นขั้นการตรวจสอบการปฏิบัติการ หรือสะท้อนผลการปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะต้องนำผลที่ได้จากการสังเกตมาตรวจสอบในแง่มุมต่างๆโดยการอภิปรายเพื่อประเมินโดยกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการปฏิบัติการต่อไป

ขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

รัตนา ศรีเหรียญ (2549) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือ CAR จะมีขั้นตอนคล้ายกับการวิจัยตามรูปแบบ เพื่อให้มองเห็นภาพในการวิจัยได้อย่างชัดเจนจึงแบ่งขั้นตอนของวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนออกเป็น 6 ขั้นตอนได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา (Focusing Your Inquiry) เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยที่ครูควรทำความเข้าใจและศึกษาถึงสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษาว่ามีความเป็นมาอย่างไร และมีความเกี่ยวข้องกับเรื่อง (ตัวแปร) ไตบ้าง วิธีการอาจใช้การประชุมระหว่างครูร่วมกันที่พบปัญหาคล้ายๆกัน โดยสภาพปัญหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน หรืออาจเป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ครูสอน เป็นต้น

2. การกำหนดปัญหาการวิจัย (Formulating a Question) เป็นการกำหนดหัวข้อของเรื่องที่ต้องการทำวิจัยหรือที่เราเรียกว่า “ชื่อการวิจัย” ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ได้ทำการศึกษามาก่อนหน้านี้ แล้ว ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนแต่ละเรื่องไม่ควรใช้เวลาในการศึกษานานเกินไป โดยทั่วไปมักจะไม่เกิน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา ปัญหาของวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดีจะมีลักษณะสำคัญ 3 อย่างคือ

2.1 ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและนักเรียน ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ครูต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่ต้องการศึกษา ถ้าครูทำการศึกษาปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมี

มากกว่าหนึ่งปัญหาแล้ว ทุกปัญหาที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นชุดวิจัย (Batteries of Research)

2.3 เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจากปัญหาการวิจัยชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ใช้ข้อมูลซึ่งรวบรวมมาจากห้องเรียนในการตอบคำถามวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่ไม่กว้างมากเกินไป เพราะมิฉะนั้นจะหาข้อมูลมาตอบคำถามการวิจัยไม่ได้ หรือตอบได้ไม่สมบูรณ์

3. ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of Literature and Resources Related to Your Question) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้าของบุคคลอื่นมาเป็นแนวทาง จะคิดว่าเราเป็นคนแรกที่คิดขึ้นมาคงไม่ได้ ถึงแม้ว่าปัญหานั้นจะไม่ซ้ำกับใคร หรือยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อนก็ตาม การที่ผู้วิจัยจะนิยามปัญหาวิจัยได้ชัดเจนเพียงใด สามารถทำการวิจัยได้หรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้มากๆ ถ้าพิจารณาดูให้ดีแล้วจะพบความจริงประการหนึ่งว่า ปัญหาทุกอย่างเป็นของเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วทั้งสิ้น การที่เรามองเห็นว่าเป็นปัญหาใหม่เพราะมีการแปลงรูปไปจากเดิมเท่านั้น แหล่งสำคัญที่สุดของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ ห้องสมุด เพราะถือว่าห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ ตำราและเอกสารต่างๆมากมาย โดยเฉพาะห้องสมุดของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา หนังสือ ตำราที่ผู้วิจัยสามารถค้นคว้าศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหาของการวิจัยจากแหล่งต่อไปนี้

- 3.1 หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยที่กำลังศึกษา
- 3.2 สารานุกรมและที่รวบรวมผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 วารสารการวิจัยสาขาต่างๆ
- 3.4 ปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือดุชฎินิพนธ์ ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- 3.5 หนังสือรวบรวมบทคัดย่อปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ดุชฎินิพนธ์
- 3.6 หนังสือพิมพ์ที่รายวัน รายสัปดาห์ และนิตยสารต่างๆ
- 3.7 Dissertation Abstract International (DAI)
- 3.8 ERIC Educational Documents Abstract (ERIC)
- 3.9 ระบบเครือข่ายข้อมูลทาง Internet ผ่านทาง Website ต่างๆ

4. การรวบรวมข้อมูล (Collecting Relevant Data) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้อาจารย์ตอบคำถามการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ถูกต้อง ลักษณะของข้อมูลที่ดีต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปัญหาการวิจัย ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนได้มาจากแหล่งต่างๆได้แก่ แบบบันทึกที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบทดสอบ แบบสอบถามจากกลุ่มทดลองที่ครูจัดขึ้น ข้อมูลที่รวบรวมได้ต้องอยู่ภายใต้กรอบของปัญหา และเป็นข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพก็ได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจารย์ต้องยึดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้วิจัย (Ethical Issues) อย่างเข้มงวด ไม่มีความลำเอียงหรืออคติใดๆทั้งสิ้น มิฉะนั้นผลการศึกษาจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Analyzing and Interpreting the Data)เป็นขั้นตอนที่อาจารย์ทำการประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำเสนอในรูปของแผนภูมิ ตารางต่างๆ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลดิบ

ก็ได้ รูปแบบของข้อมูลที่น่าเสนออาจมีลักษณะเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล หรือผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยสถิติพรรณนาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน การแปลผลการวิเคราะห์นั้น อาจารย์ต้องทำการอ่านผลการวิเคราะห์และทำการแปลผลออกมาเพื่อให้บุคคลอื่นสามารถทำความเข้าใจในผลการวิเคราะห์ได้ ในชั้นตอนนี้ไม่ควรแสดงความคิดเห็นใดๆ ที่ไม่มีหลักการหรือเอกสาร

งานวิจัยรองรับ ควรแปลผลการวิเคราะห์ที่ได้รับอย่างแท้จริง ตรงไปตรงมา และไม่ควรมือคิดลำเอียง ในการแปลผล แต่ถ้ามีข้อเสนอแนะใดๆ ครูสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้

6. การเขียนรายงานการวิจัย (Reporting Results) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ผล การศึกษา พิมพ์ให้เป็นระบบระเบียบสวยงาม รายงานการวิจัยจะมี 3 ส่วนคือ

6.1 ส่วนหัว (Heading) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ สารบัญตาราง (ถ้ามี) สารบัญภาพ (ถ้ามี)

6.2 ส่วนตัวรายงาน (Reporting) ส่วนประกอบของตัวรายงานมี 5 ส่วนตามขั้นตอนของ วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แต่ละส่วนประกอบด้วย

- 1) การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา
- 2) การกำหนดปัญหาการวิจัย / วัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) การค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

6.3 ส่วนท้าย (Tailing) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย บรรณานุกรม และภาคผนวก

รูปแบบการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

พิชิต ฤทธิจรูญ (2545) กล่าวว่า การเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถเขียนได้หลาย รูปแบบที่น่าเสนอไว้ในที่นี้ขอเสนอ 3 รูปแบบ โดยมีรูปแบบของการเขียนวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนซึ่งประกอบไปด้วย

รูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ไม่เน้นวิชาการ เรียกว่า “แบบลูกทุ่ง”

รูปแบบที่ 2 รูปแบบกึ่งวิชาการ เรียกว่า “แบบลูกกรุง” ซึ่งรูปแบบนี้อาจจำแนกการเขียนอีก 2 ลักษณะได้แก่

- รูปแบบที่เสนอการสะท้อนผลการวิจัย
- รูปแบบตามที่ ก.ค.เสนอแนะ

รูปแบบที่ 3 รูปแบบเชิงวิชาการ เรียกว่า “แบบสากล”

สำหรับประเด็นรายละเอียดของการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่น่าเสนอไว้ 3 รูปแบบ ดังกล่าวในข้างต้นนั้น สามารถสรุปให้เห็นภาพหรือประเด็นสำคัญดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1. แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : ปรับปรุงจาก พิชิต ฤทธิจรุญ (2545) หน้า 96

รูปแบบการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน			
รูปแบบไม่เน้นวิชาการ	รูปแบบกึ่งวิชาการ		รูปแบบเชิงวิชาการ
(แบบลูกทุ่ง)	(แบบลูกกรุง)		(แบบสากล)
1. เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่น 2. นำเสนอเนื้อหาโดยสรุปสั้นๆเพียง 1-3 หน้า โดยนำเสนอเกี่ยวกับ - ปัญหาที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนา - วิธีการแก้ไขหรือพัฒนา - ผลการแก้ไขหรือผลการศึกษาวิจัย	รูปแบบที่นำเสนอการสะท้อนผลวิจัยโดยนำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้ 1. ชื่อเรื่องวิจัย 2. ความสำคัญของปัญหา การวิจัย 3. ปัญหาการวิจัย 4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6. วิธีดำเนินการวิจัย 7. ผลการวิจัย 8. การสะท้อนผลการวิจัย	รูปแบบตามที่ ก.ค. เสนอแนะ โดยนำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้ 1. คุณภาพที่จะต้องพัฒนา 2. กระบวนการ / เทคนิค / วิธีการพัฒนาผู้เรียน 3. ผลที่เกิดขึ้นจริง 4. แนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1. ประกอบด้วยส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนอ้างอิง 2. เนื้อหามี 5 บทคือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 3. ส่วนอ้างอิงคือบรรณานุกรมและภาคผนวก

สรุปหลักการของวิจัยในชั้นเรียน

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักการสำคัญๆซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะมีหลักการสำคัญดังนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาโดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษานั้น และการเรียนรู้ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม (Participatory) และใช้การปรึกษาหารือในการทำงาน (Collaboration) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยการประเมินตรวจสอบทุกๆขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมติฐาน ทดลองฝึกปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นผิดหรือถูก

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มจากจุดเล็กๆ (Start Small) อาจจะเริ่มจากบุคคล (ครู/นักวิจัย) คนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติการต้องปรึกษาหรือรับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมจากการจดบันทึก (Records) ในพัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหาและการแก้ไขปัญหา การปรับปรุงได้อย่างสมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะในเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เมื่อนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์จากผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้ครูได้รูปแบบการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียน และระบบของโรงเรียนของตนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- คุรุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2544). *เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. ชลบุรี : โรงพิมพ์งามช่าง.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). *เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน*. สงขลา : เหมการพิมพ์สงขลา
- ประวิตร เอราวรรณ (2545). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2547). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะ
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. เอกสารประกอบการบรรยายการ
สัมมนาอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 11 มกราคม 2537
ณ โรงแรมโมชะ จังหวัดขอนแก่น
- รัตนา ศรีเหรียญ. (2554). *การวิจัยในชั้นเรียน*. (ออนไลน์) สืบค้นจาก [http://www.moe.go.th/webtcs/](http://www.moe.go.th/webtcs/Table4/ratana/ratana02/ratana02.htm)
[Table4/ratana/ratana02/ratana02.htm](http://www.moe.go.th/webtcs/Table4/ratana/ratana02/ratana02.htm)(28 กรกฎาคม 2554)
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิริยสาส์น
- สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์. (2544). *ตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียน ประสพการณ์ครูต้นแบบ*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2554). *แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน*. (ออนไลน์) สืบค้นจาก
http://www.moobankru.com/article_18_09_2002.html(28 กรกฎาคม 2554)
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรไทย.
- Zuber-Skerritt, O. (1992). *Action Research in Higher Education*. Kogan Page Limited.